

УДК 378.14 + 833 (4 Укр)

СИСТЕМА РОБОТИ З ФОРМУВАННЯ ДИСКУРСИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У СФЕРІ ПИСЕМНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Оксана Кучерява

*Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського,
кафедра української філології,
вул. Старопортофранківська, 26,
Одеса, 65020, Україна,
тел.: (0482) 723-40-98*

У статті розкрито зміст і структуру дискурсивної компетенції. На прикладі реконструктивних і конструктивних вправ, виконання навчального проекту окреслено систему роботи з формування дискурсивної компетенції у сфері писемної комунікації студентів філологічних факультетів.

Ключові слова: дискурсивна компетенція, реконструктивні вправи, конструктивні вправи, навчальний проект.

Однією з найважливіших якостей мовної особистості, якою вона оволодіває як у процесі природної комунікації, так і спеціально організованого навчання, є комунікативна компетенція. Останнім часом маємо появу значної кількості наукових праць, що присвячені розгляду комунікативної компетенції (А. М. Богуш, М. С. Вашуленко, Д. І. Ізаренков, С. О. Караман, Т. О. Ладиженська, Л. І. Мацько, М. І. Пентилюк, Л. В. Скуратівський, Г. Т. Шелехова та ін.) та окремих її компонентів, однак, на нашу думку, не всім їм приділено однакову увагу, зокрема феномену дискурсивної компетенції, яка стала предметом постійних обговорень зарубіжних учених (Н. П. Головіна, М. Кенел і М. Свейн, О. І. Кучеренко, К. Ф. Сєдов, М. Халлідей та ін.). Одна з причин появи наукового інтересу й обговорення змісту та структури дискурсивної компетенції пов'язана з дискурсивним переворотом у системі гуманітарних наук, адже саме сучасна теорія дискурсу (Ф. С. Бацевич, А. О. Кібрик, В. В. Красних, О. С. Кубрякова, К. Я. Кусько, М. Л. Макаров, К. Ф. Сєдов, О. О. Селіванова, К. С. Серажим) виступила теоретичним підґрунтям для визначення психологічних і лінгвістичних засад, а також розробки практичних рекомендацій щодо формування дискурсивної компетенції мовця.

Як відомо, спілкування завжди відбувається в конкретній ситуації і в межах визначеного ситуативного контексту. Різні життєві ситуації вимагають знань відповідних правил ведення розмови й адекватних форм їх вираження, тобто мовець повинен володіти зразками мовленнєвої і немовленнєвої поведінки в тій чи іншій ситуації. Вступаючи в комунікацію, мовець для втілення поставленої комунікативної мети вибирає конкретну модель мовленнєвої поведінки з-поміж наявних, ураховуючи комунікативну ситуацію і вибираючи конкретну стратегію ведення розмови. Тому врахування лише змістового боку висловлювання не завжди гарантує ситуацію успіху; для досягнення взаєморозуміння виникає потреба виходу в позамовну площину. Як зауважує Т. ван Дейк, ми розуміємо текст лише тоді, коли розуміємо ситуацію, про яку йдеться. На цьому рівні доцільніше оперувати поняттям дискурсу, і зокрема – поняттям “тип дискурсу”, з яким дослідники

(Н. П. Головіна, О. І. Кучеренко, К. Ф. Седов та ін.) пов'язують виділення дискурсивної компетенції.

У статті ми поставили за *мету* охарактеризувати поняття дискурсивної компетенції та окреслити систему роботи з її формування у сфері писемної комунікації студентів філологічних факультетів.

Насамперед поняття дискурсивної компетенції означилось у межах сучасного погляду на дискурс у лінгвістиці, що є базовою наукою для методики. Це лінгвістичні концепції дискурсу Ф. С. Бачевича, В. І. Карасика, В. В. Красних, О. С. Кубрякової, М. Л. Макарова, О. О. Селіванової, К. С. Серажим, дослідження когнітивної природи дискурсу Т. А. ван Дейка, А. О. Кібрика, І. Б. Руберт, вчення про типологію дискурсів М. М. Бахтіна, П. В. Зернецького, В. І. Карасика, К. Я. Кусько, М. Л. Макарова, Г. Г. Почепцова, О. Г. Ревзіної.

У лінгводидактиці слід відзначити численні дослідження з формування комунікативної компетенції у дошкільників (А. М. Богуш), школярів (Н. М. Веніг, Г. П. Лещенко, А. В. Нікітіна, С. А. Омельчук, М. І. Пентилюк, В. І. Статівка), присвячені професійній комунікативній компетенції, зокрема у студентів філологічних факультетів (Л. М. Златів, І. О. Кухарчук, О. М. Семенов, Т. В. Симоненко), які послугували своєрідним підґрунтям до виокремлення дискурсивної компетенції. Так, за твердженням М. М. В'ячужнева, у змісті комунікативної компетенції можна виділити окремий компонент, який відповідає за знання типів контекстів / дискурсів і правила їх організації [2], що, на нашу думку, і складає ядро дискурсивної компетенції.

У розгляді проблеми змісту і структури дискурсивної компетенції значний внесок належить, як зазначалось, зарубіжним ученим-методистам. Наприклад, О. І. Кучеренко вважає, що відповідно до сучасної концепції навчання мови слід перевагу надавати дискурсу, аніж тексту, тому що “на відміну від тексту, дискурс включає екстралінгвістичні умови спілкування, а це є необхідною передумовою формування комунікативної компетенції, тобто здатності співвідносити мовні засоби з конкретними сферами, ситуаціями, умовами і завданнями спілкування” [4, с. 89]. Саме в процесі оволодіння різними типами дискурсів формується дискурсивна компетенція, яку О. І. Кучеренко визначає як “знання і володіння різними типами дискурсів та їх організації залежно від параметрів комунікативної ситуації, в якій вони породжуються та інтерпретуються” [4, с. 88].

Досліджуючи проблему формування дискурсивної компетенції у писемному мовленні, Н. П. Головіна дещо розширює визначення і кваліфікує дискурсивну компетенцію як “цілісну здатність породжувати і сприймати тексти різних типів (жанрів) для досягнення комунікативного наміру суб'єкта мовлення в межах певної ситуації спілкування” [3, с. 6]. Відповідно до чотирьох компонентів дискурсу: текст, жанр, комунікативна ситуація і суб'єкт дискурсу та його комунікативні наміри, дослідниця виділяє текстовий, жанровий, тактичний і стратегічний компоненти дискурсивної компетенції.

В аспекті досліджуваної проблеми особливу увагу слід звернути на працю К. Ф. Седова “Дискурс і особистість. Еволюція комунікативної компетенції” [5]. Ключова теза російського вченого, що наскрізно пронизує його монографію, звучить так: “Становлення структури дискурсу відображає (і виражає) особливості еволюції комунікативної компетенції особистості” [5, с. 4]. На цій підставі можна стверджувати, що дискурсивна компетенція, яка визначає рівень сформованості вмінь мовної особистості породжувати цілісні мовленнєві твори, є невід'ємною складовою комунікативної компетенції мовця [5].

Відповідно до рівнів розвитку мовної особистості Г. І. Богіна дискурсивна компетенція узгоджується з двома останніми рівнями – рівнем адекватного вибору (готовність до

вибору стилістичних засобів мови за критерієм “більш / менш адекватний ситуації”) і рівнем адекватного комплектування цілісного тексту (здатність мовної особистості “бездоганно” будувати і “бездоганно” сприймати мовленнєві твори), розвиток яких не залежить від віку, а пов’язаний з формуванням культури спілкування мовної особистості [1].

Робоче визначення дискурсивної компетенції було сформульоване з урахуванням граматичного, прагматичного і психолінгвістичного аспектів вивчення структури дискурсу.

Отже, *дискурсивна компетенція* – це здатність мовної особистості будувати і сприймати цілісні дискурси різних типів (усні і писемні) відповідно до комунікативного наміру в межах конкретної ситуації спілкування з урахуванням специфіки їх семантико-прагматичної і граматичної організації на макро- і мікрорівні та взаємозв’язку екстралінгвістичних і лінгвістичних компонентів. Дискурсивну компетенцію розглядаємо як один з найважливіших структурних компонентів комунікативної компетенції мовця, зосереджуючи увагу на формуванні вмінь:

– виділяти лінгвістичні та екстралінгвістичні параметри дискурсу, встановлювати й усвідомлювати взаємозв’язок мовних засобів з екстралінгвістичними аспектами комунікації;

– вибирати тип дискурсу;

– розпізнавати і вживати ключові маркери різних типів дискурсів;

– будувати і сприймати цілісні дискурси з урахуванням екстралінгвістичних параметрів ситуації та особливостей їх семантико-прагматичної і граматичної організації.

Робота з формування дискурсивної компетенції передусім спрямована на активізацію комунікативної діяльності студентів, формування вмінь розрізняти типи дискурсів на основі вивчення і самостійного дослідження їхніх типологічних ознак, будувати цілісні дискурси, враховуючи комунікативний намір і параметри комунікативної ситуації, використовуючи адекватні мовні засоби. З огляду на те, що в процесі навчання неможливо охопити повністю всіх типів дискурсів, формування дискурсивної компетенції будується на відпрацюванні вмінь аналізувати комунікативну ситуацію, враховувати особливості екстралінгвістичного контексту, помічати і правильно вживати ключові маркери різних типів дискурсу, володіти загальними типологічними ознаками дискурсу, а отже, й адекватно орієнтуватись у складних умовах спілкування і будувати висловлювання, добираючи відповідні мовні засоби.

Ураховуючи вимоги до фахової підготовки майбутніх словесників, готових грамотно висловлюватись у різних сферах як професійного, так і побутового спілкування, пропонуємо роботу з такими типами дискурсів, як науковим, публіцистичним, діловим, побутовим і художньо-літературним, тобто інституційним та особистісно-зорієнтованим типами, опрацювання яких забезпечує створення реальних умови для:

1) оволодіння студентами статусно-рольовими тактиками у сфері писемної комунікації в межах певних соціальних інститутів (науковий, публіцистичний, діловий дискурси);

2) засвоєння засобів художнього осягнення світу (художньо-літературний);

3) опанування вміннями користуватись усіма багатствами виражальних засобів писемної комунікації у сфері особистісно-побутового спілкування (побутовий дискурс).

Поглиблення і накопичення інформації про різножанровий писемний дискурс здійснюється шляхом виконання комплексу реконструктивних і конструктивних вправ, які забезпечують перенесення набутих знань і вмінь у нові комунікативні ситуації. Пропонована система вправ передбачає створення на практичних заняттях таких ситуацій, які б спонукали студентів до спілкування, висловлювання власних думок у письмовій

формі, тобто занурення студентів в активну мовленнєво-комунікативну діяльність. Моделювання комунікативних ситуацій, закладене в основу реконструктивних і конструктивних вправ, ґрунтується на необхідності підпорядковувати зміст і мовне оформлення висловлювання компонентам комунікативної ситуації, наближаючи, таким чином, студентів до реальних умов спілкування.

З-поміж *реконструктивних вправ* вагоме місце посідають завдання на перебудову і редагування дискурсів, які скеровують увагу студентів на конкретизацію типологічних ознак і структури дискурсів, особливостей їх мовного оформлення. Завдання повинні формулюватись таким чином, щоби поряд з текстами репрезентувався зовнішній контекст їх функціонування. Наприклад:

1. Прочитайте уривок з повісті М. Коцюбинського “Тіні забутих предків”. Визначте тип дискурсу, окреслюючи компоненти екстралінгвістичного контексту. Перебудуйте поданий уривок відповідно до комунікативної ситуації: а) Вам потрібно підготувати наукову статтю про одяг гуцулів для енциклопедії з українознавства; б) Вам потрібно підготувати замітку до газети, розповідаючи про екскурсію до музею українського національного одягу. Які типи дискурсів ви використаєте? Виділіть характерні для них мовні звороти і особливості мовного оформлення. Як вони пов’язані з екстралінгвістичним контекстом?

Всі вони були богомільні, любили ходити до церкви, і особливо на Храм. Там можна побачитись було з далеким родом, що осівся по околиць селах, та й траплялась нагода оддячити Гутенюкам за смерть Василеву та за ту кров, що не раз чурила з Палійчуків.

Витягалось найкраще лудіння (одяга), нові крашениці, писані кептарі, череси і табівки, багато набивані цвяхом, дротяні запаски, черлені хустки шовкові і навіть пишина та білосніжна гугля, яку мати обережно несла на цівку через плече. Іван теж дістав нову кресаню і довгу дзьобню, що била його по ногах.

Сідлались коні, і сучочками зеленим верхом ішов тишиний похід та закосичував плай гейби червоним маком.

По горах, долами й верхами, тяглися святочно прибрані люди. Зелена отава царинок розцвіталася раптом, вздовж Черемошу плив різнобарвний потік, а десь високо, на чорному запиналі смерекових лісів, жаром горів під ранішим сонцем червоний дашок гучульського парасоля (М. Коцюбинський. Тіні забутих предків).

2. Ознайомтесь з поданим дискурсом, визначте його тип і комунікативну мету автора. Перебудуйте текст так, щоби утворився науковий дискурс. Якими мовними зворотами ви користувались?

Сніп на покуті

Святвечір... Здається, усе вже готове до Різдва: у хаті прибрано, на покуті в новому горщику кутя, пахне пирогами. Стривайте, а де “коляда”? Ні, не забули про неї. Ось несе господар з комори тишиний вусатий сніп й урочисто ставить його на покуті. Це – “коляда”, “дідо”, “дідух”, символ урожаю, вінець важкої праці хлібороба, і тут йому красуватися до Водохреців. Закінчаться святки, і сніп винесуть з хати, розв’яжуть. Перевеслами обв’яжуть дерева, щоби гарно родили, солому дадуть худобі, а зерно – птиці, щоби добре велася. Навесні, йдучи перший раз у поле сіяти, обайливі господарі засівали “на багатий урожай” зерном, обмолоченим з “коляди” (З календаря).

Вправи на розширення дискурсів переважно ґрунтуються на роботі з особливостями граматичної організації дискурсу. Вони спрямовані на формування вмінь використовувати різноманітні засоби когезії і когерентності, різні групи маркерів цілісності тексту, мовні маніфестанти комунікативних стратегій у різних типах дискурсів тощо. Розглянемо приклад. Пригадайте, які комунікативні стратегії використовують у писемному дискурсі.

Спробуйте розширити текст, використовуючи мовні маніфестанти комунікативних стратегій так, щоб він набув ознак наукового (наукова стаття, в якій порушують питання про зв'язок свята з язичницькими обрядами), газетного (проінформувати читачів про наближення свята та його зміст), художнього (створити поетичний образ) і побутового (лист з розповіддю про святкування) дискурсів.

Івана Купала – прадавнє свято єднання людини і природи. Воно відзначається 7 липня, у час літнього сонцестояння. На Івана Купала збирають цілюще зілля, квіти, дівчата плетуть вінки. Хлопці закопують на пагорбі купальське деревце – Мариноньку-Купальницю, дівчата прикрашають її квітами, стрічками, намистом. У центрі села роблять Купало – солом'яне опудало, готують вогнище. Вечері молодь стрибає через купальське вогнище, найсміливіші відправляються в ліс шукати цвіт папороті. Наприкінці дійства опудало топлять у воді, а дівчата пускають вінки із запаленими свічками.

Конструктивні вправи забезпечують активізацію дискурсивної діяльності і залучення студентів до розв'язання комунікативних завдань у різноманітних ситуаціях спілкування у сфері писемної комунікації. Так, *креативно-конструктивні вправи* передбачають створення студентами дискурсів:

➤ за комунікативною ситуацією: уявіть ситуацію: під час відвідування книжкової виставки Ви звернули увагу на дуже цікаву книжку (вибір книги довільний). 1) Ви вирішили розповісти подрузі, яка живе в іншому місті, про нову книгу і порекомендувати їй її прочитати. 2) Вас попросили написати відгук про книгу для розміщення у фаховому журналі. Напишіть два тексти. Які типи дискурсів Ви використаєте? Виділіть характерні для них мовні звороти, особливості структури.

➤ за поставленою комунікативною метою: перед Вами поставили мету ознайомити з поняттям дискурсу студентів-філологів і широку аудиторію читачів науково-популярного журналу. Побудуйте два тексти наукового дискурсу з урахуванням фактора адресанта – адресата: вчений-педагог – студенти-філологи; вчений-популяризатор – широке коло читачів.

➤ враховуючи ознаки заданого жанру: зверніться до подій сучасної Вам історії. Спробуйте висвітлити їх у короткій газетній замітці, використовуючи прецедентні тексти. Окресліть екстралінгвістичний контекст створеного вами газетного дискурсу, зазначивши уявну аудиторію, ситуативний контекст, комунікативний намір, виділену вами систему цінностей. Запропонуйте однокурсникам проаналізувати вашу газетну замітку щодо відповідності вибраних прецедентних текстів комунікативній ситуації і комунікативній меті.

Особливий інтерес становлять *креативно-дослідницькі вправи*, які мають на меті самостійне дослідження студентами дискурсивних явищ або особливостей організації окремих типів дискурсів. Наприклад, студентам пропонують виконати таке завдання: “Спираючись на знання про загальну природу і структуру дискурсу, доведіть, що художній твір можна розглядати як художньо-літературний дискурс. Підберіть текст і обґрунтуйте свою думку на прикладі, описуючи екстралінгвістичний, когнітивний, семантичний і лінгвістичний аспекти художньої комунікації”. Після виконання поданого завдання студенти переходять до креативно-конструктивних вправ такого типу: “Мистецький журнал оголосив конкурс на створення найкращого поетичного образу весни. Виберіть близький вам жанр і напишіть твір. У групі зіставте тексти, визначте їх жанрову специфіку. Які мовні елементи переважають у кожному з них?” Таким чином, креативно-дослідницькі вправи забезпечують активну позицію студентів, адже потребують від них умінь висловлювати обґрунтовані міркування, аргументовані висновки тощо.

З метою систематизації знань студентів про різножанровий дискурс можна запропонувати *роботу над проектом* “Типи дискурсів та їх мовностилістична характеристика”, результати якої обговорюються на семінарському занятті. Кожна група студентів працює з окремим типом дискурсу (науковим, газетним, діловим, побутовим, художньо-літературним), готуючи такі завдання:

1. Написати доповідь (письмовий звіт) про результати спостереження над вибраним типом дискурсу з теми, наприклад: “Науковий дискурс: структура та основні ознаки” або “Характеристика публіцистичного дискурсу” тощо, для чого потрібно: а) охарактеризувати вибраний тип дискурсу, зокрема екстралінгвістичний і прагматичний аспекти (ситуативний контекст, учасники дискурсу, провідні цілі і стратегії дискурсу), лінгвістичний аспект (особливості структури і мовного оформлення дискурсу, жанри дискурсу), семантичний аспект (ключові маркери дискурсу – мовні кліше, звороти, прецедентні тексти) і когнітивний аспект (цінності дискурсу і пов’язана з ними система концептів); б) виконати дискурсивний аналіз тексту вибраного типу дискурсу.

2. Побудувати дискурс, ураховуючи параметри комунікативної ситуації, тип дискурсу і комунікативну мету.

На нашу думку, дії студентів у процесі підготовки до семінару відображають відповідні рівні засвоєння навчальної інформації:

1. Інформаційно-рецептивний – студенти накопичують і збирають інформацію про відповідний тип дискурсу, опрацьовують та аналізують літературу, систематизують і упорядковують зібраний матеріал.

2. Репродуктивний – студенти ілюструють знання з теоретичного матеріалу, вправляються у виконанні дискурсивного аналізу тексту, конкретизують зібраний практичний матеріал у вигляді індивідуального навчально-дослідного завдання.

3. Продуктивний – студенти готують творчі письмові роботи, спираючись на самостійно зроблені висновки й отримані відомості про відповідний тип дискурсу.

Семінарське заняття виступає своєрідним підсумком самостійного спостереження студентів за особливостями побудови різних дискурсів, адже проводиться у вигляді невеликих доповідей студентів про результати власних спостережень, які обов’язково ілюструються висновками і прикладами з дискурсивного аналізу тексту з подальшим їх обговоренням учасниками семінару. Крім того, на семінарському занятті окремі студенти розглядають та аналізують творчі завдання, які передбачають побудову цілісних дискурсів за заданими параметрами. Так, виконання творчого завдання може обмежуватись роботою з одним жанром, наприклад, листом, який характеризується специфічними рисами в кожному типі дискурсу. Це діловий лист, науковий лист, листування в періодичних виданнях, приватний лист і лист у художньому творі. Залежно від того, з яким типом дискурсу працюють студенти, вони отримують завдання написати лист із дотриманням особливостей конкретного типу дискурсу, вибраного відповідно до комунікативної ситуації, яка обов’язково охоплює характеристику сфери і тональності комунікації, соціального і психологічного контекстів, ситуативних параметрів і формулювання комунікативної мети. Наведемо зразки комунікативних ситуацій. *Комунікативна ситуація 1*: Сфера і тональність комунікації – офіційна, поважна. Ситуація мовлення: автор – діловий партнер, адресат – організація, розташована в іншому місті України. Ставлення партнерів до спілкування – готовність і зацікавленість у співпраці. Комунікативна мета – намагання автора вплинути на адресата і схилити його до прийняття певного рішення. *Комунікативна ситуація 2*: Сфера і тональність комунікації – напівофіційна, поважна. Ситуація мовлення: автор – пересічний громадянин, адресат – редакція місцевої газети. Ставлення партнерів до спілкування – обуреність, неготовність до порозуміння.

Комунікативна мета – прагнення дописувача довести до свідомості читачів дійсний стан справ з приводу важливої екологічної проблеми міста. *Комунікативна ситуація 3*: Сфера і тональність комунікації – неофіційна, невимушена. Ситуація мовлення: автор і адресат – давні друзі. Ставлення партнерів до спілкування – зацікавленість. Комунікативна мета – намагання автора підтримувати спілкування, дружні стосунки.

Як підсумок, зазначимо, що викладені практичні рекомендації щодо формування дискурсивної компетенції у сфері писемної комунікації, забезпечуючи реалізацію комунікативно зорієнтованого підходу до викладання рідної мови, можуть бути використані в межах таких курсів, як: “Стилістика української мови”, “Синтаксис української мови”, “Лінгвістичний аналіз тексту”, “Риторика”, на практичних заняттях із сучасної української літературної мови, а також слугувати базою для запровадження на філологічних факультетах низки спецкурсів і спецсеминарів, пов’язаних з опануванням основи дискурсіології, дискурсивного аналізу і вдосконалення вмінь текстотворення і текстосприймання.

1. *Богин Г. И.* Противоречия в процессе формирования речевой способности. Калинин, 1977.

2. *Вятютнев М. Н.* Традиции и новации в современной методике преподавания русского языка // Научные традиции и новые направления в преподавании русского языка и литературы. М., 1986. С. 78 – 90.

3. *Головина Н. П.* Формирование дискурсивной компетенции у учащихся старших классов в процессе обучения репродукции и продукции иноязычных письменных текстов (школа с углубленным изучением английского языка): Автореф. дис. ...канд. пед. наук: 13.00.02/ Российский гос. пед. ун-т им. А. И. Герцена. Санкт-Петербург, 2004.

4. *Кучеренко О. И.* Чему обучать: тексту или дискурсу // Новые технологии коммуникативного обучения иностранному языку: Сб. науч. тр. М., 2000. Вып. 449. С. 84–89.

5. *Седов К. Ф.* Дискурс и личность: эволюция коммуникативной компетенции. М., 2004.

THE SYSTEM WORK FOR THE DISCOURSE COMPETENC DEVELOPMENT IN THE DOMAIN OF WRITING COMMUNICATION

Oksana Kucheryava

*K. D. Ushinskiy South Ukrainian National Pedagogical University,
Department of Ukrainian Philology,
26, Staroportofrankivs'ka, Odesa, 65020, Ukraine,
phone: (0482) 23-40-98*

In the article the content and structure of discourse competence is considered. The author presents the reconstructive and constructive exercises, instructional project directed to the development of discourse competence of students of philological faculty in the domain of writing communication.

Key words: discourse competence, reconstructive exercise, constructive exercise, instructional project.

**СИСТЕМА РАБОТЫ ПО ФОРМИРОВАНИЮ ДИСКУРСИВНОЙ
КОМПЕТЕНЦИИ В СФЕРЕ ПИСЬМЕННОЙ КОММУНИКАЦИИ**

Оксана Кучерявая

*Южно-Украинский национальный педагогический университет
имени К. Д. Ушинского,
кафедра украинской филологии,
ул. Старопортофранковская, 26,
Одесса, 65020, Украина,
тел.: (0482) 23-40-98*

В статье рассматриваются содержание и структура дискурсивной компетенции. На примере реконструктивных и конструктивных упражнений, выполнения учебного проекта представлена система работы по формированию дискурсивной компетенции в сфере письменной речи у студентов филологических факультетов.

Ключевые слова: дискурсивная компетенция, реконструктивные упражнения, конструктивные упражнения, учебный проект.

Стаття надійшла до редколегії 9.11. 2009

Прийнята до друку 20. 01. 2010